Valtiopäivä



Verotus

Työn verotus kevenisi noin 230 *miljoonalla eurolla*

Eduskunta aloitti vuoden 2027 tuloverotusta koskevan esityksen ensimmäisen käsittelyn. Pieni- ja keskituloisten työn verotus kevenisi noin 230 miljoonalla eurolla ja kaikkiin tulotasoihin tehtäisiin indeksitarkistus. Äänestykset toimitetaan perjantaina kello 13.

PUOLUSTUS
Kertausharjoituksiin voisi määrätä lähialueelle ilman nimenomaista suostumusta

KYSELYTUNTI
Purra: suojaosia ei palauteta tällä hallituskaudella

TIEDUSTELU
Poliisin rikostiedustelu ulottuisi tietyin rajauksin myös koteihin

Kuva on luotu tekoälyllä.

PÄIVÄN PÄÄJUTTU

Työn verotus kevenisi noin 230 miljoonalla eurolla

Eduskunta aloitti vuoden 2027 tuloverotusta koskevan esityksen ensimmäisen käsittelyn. Pieni- ja keskituloisten työn verotus kevenisi noin 230 miljoonalla eurolla ja kaikkiin tulotasoihin tehtäisiin indeksitarkistus. Äänestykset toimitetaan perjantaina kello 13.

Ansiotuloverotukseen tehtäisiin 3,2 prosenttiyksikön indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla. Pieni- ja keskituloisten verotusta kevennettäisiin työtulovähennystä muuttamalla. Yrittäjävähennys nousisi 5,5 prosenttiin. Listaamattomien yhtiöiden työsuhdeoptioista veron voisi tietyin edellytyksin maksaa vasta osakkeita luovutettaessa. Lastensuojelun taloudelliset tuet ja juomapakkausten pantit säädettäisiin verovapaiksi. Valtiovarainvaliokunta ehdottaa yhden lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna ja muiden muuttamattomina. Sosialidemokraatit, vihreät ja vasemmistoliitto jättivät kukin oman vastalauseen muutos- ja lausumaehdotuksineen. Keskustelussa Joona Räsänen (sd) piti ensi vuoden kevennyksiä paremmin kohdistettuina mutta kauden veropolitiikkaa suurituloisia hyödyttävänä. Hanna Sarkkinen (vas) ja Saara Hyrkkö (vihr) kohdistaisivat kevennykset pieni- ja keskituloisille. Juha Hänninen (kok) sanoi kevennyksen vahvistavan ostovoimaa ja työnteon kannustimia. Sami Savio (ps) piti erityisen hyvinä optioverotuksen muutosta ja lahjoitusvähennyksen laajentamista maanpuolustustyöhön.

HE 174/2026 vp · optiot · lahjoitukset · säästöt
Valmistelu: valtiovarainministeriö 10.4.2024 alkaen · 36 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna VM065:00/2024

SALISSA PÄÄTETTIIN

Vuoden 2027 tuloverotus ja työn verotuksen kevennys

Indeksitarkistus kaikille tulotasoille ja noin 230 miljoonan euron kevennys pieni- ja keskituloisille. Mietintöön jätettiin kolme vastalausetta.

1. käsittely alkoi; yleiskeskustelu päättyi ja käsittely keskeytettiin

HE 174/2026 vp · optiot · lahjoitukset · säästöt
Valmistelu: valtiovarainministeriö 10.4.2024 alkaen · 36 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna VM065:00/2024

Palkkatuen kesto ja ehdot joustavammiksi

Osaamisen parantamiseen tarkoitetun palkkatuen kesto olisi harkinnanvarainen enintään 12 kuukautta. Mietintöön jätettiin vastalause.

Mietintö pantiin pöydälle

HE 179/2026 vp · starttiraha · ammattitaito · palkkatuki
Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 26.2.2026 alkaen · 56 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna TEM011:00/2026

Kotitalouksien sähkön hintaa voisi rajoittaa hintakriisissä

Sääntely olisi mahdollinen, kun EU:n neuvosto julistaa Suomea koskevan hintakriisin ja eduskunta päättää määrärahasta.

Lähetettiin talousvaliokuntaan

HE 322/2026 vp
Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 13.8.2025 alkaen · 35 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna TEM081:00/2025

Kansainvälisen suojelun hakemusten rajoituslaki jatkuisi vuoteen 2028

Lain sisältö säilyisi ennallaan eikä lakia ole toistaiseksi sovellettu. Mietintöön jätettiin vastalause.

Mietintö pantiin pöydälle

HE 148/2026 vp · välineellistetty maahantulo · rajanylitykset · hybridivaikuttaminen
Valmistelu: sisäministeriö 26.5.2026 alkaen · 28 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna SM007:00/2026

Raaputusarvan voi taas antaa lahjaksi

Voiton voisi lunastaa muukin täysi-ikäinen kuin arvan ostaja. Mietintöön jätettiin vastalause.

Hyväksyttiin 1. käsittelyssä muuttamattomana

HE 225/2026 vp · ostaminen · täysi-ikäiset · lahjoitukset
Valmistelu: sisäministeriö 20.4.2026 alkaen · 17 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna SM005:00/2026

Kalatalousvelvoitteita myös velvoitteettomille vesivoimaloille

Tavoitteena on elvyttää vaelluskalakantoja. Mietintöön jätettiin vastalause lausumaehdotuksineen.

Hyväksyttiin 1. käsittelyssä valiokunnan muuttamana

HE 84/2026 vp · vesivoima · vesivoimalat · Elinvoimakeskukset
Valmistelu: oikeusministeriö 14.12.2018 alkaen · 103 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna OM039:00/2019

Siviilipalvelus kytketään varautumiseen ja poikkeusoloihin

Siviilipalveluksesta voisi vaihtaa varusmiespalvelukseen. Mietintöön jätettiin vastalause lausumaehdotuksineen.

Hyväksyttiin 1. käsittelyssä muuttamattomana

HE 196/2026 vp · kokonaisturvallisuus · siviilipalvelus · asevelvollisuus

Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 16.12.2024 alkaen · 49 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna TEM102:00/2024

Suurempi valtiontakaus taloyhtiöiden ja ensiasunnon lainoihin

Perusparannuslainan takaus nousisi 80 prosenttiin ja asuntosäästölainan enimmäislaina-aika 40 vuoteen.

Lähetettiin ympäristövaliokuntaan

HE 332/2026 vp

Valmistelu: ympäristöministeriö 8.4.2026 alkaen · 37 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna YM013:00/2026

Poliisin rikostiedusteluun telekuuntelu ja tekninen kuuntelu

Keinoja voisi tietyin rajauksin käyttää myös kodeissa. Muutos edellyttää perustuslain muuttamista.

Lähetekeskustelu keskeytettiin, jatketaan muiden asioiden jälkeen

HE 277/2026 vp · tietolähdetoiminta (viranomaistoiminta) · kirjesalaisuus · kotirauha

Valmistelu: sisäministeriö 25.9.2023 alkaen · 41 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna SM033:00/2025

Rajavartiolaitokselle uusia salaisia tiedonhankintakeinoja

Säätäminen edellyttää kotirauhan ja luottamuksellisen viestin suojan muuttamista perustuslaissa.

Lähetettiin hallintovaliokuntaan

HE 279/2026 vp · tietolähdetoiminta (viranomaistoiminta) · kirjesalaisuus · kotirauha

Valmistelu: sisäministeriö 18.11.2025 alkaen · 33 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna SM012:00/2026

Luontojärjestöjen valitusoikeus metsästysluvista tarkentuisi

Valitusoikeus kohdistuisi järjestöihin, joilla on vakiintunutta toimintaa päätöksen alueella.

Lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan

HE 316/2026 vp

Valmistelu: maa- ja metsätalousministeriö 24.8.2026 alkaen · 37 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna MMM034:00/2026

Valtion eläkerahastosta enemmän rahaa budjettiin

Lisäsiirrot olisivat 190—211 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2027—2037. Vasemmistoliitto, vihreät ja sosialidemokraatit jättivät yhteisen vastalauseen.

Hyväksyttiin 1. käsittelyssä muuttamattomana

HE 231/2026 vp · Valtion eläkerahasto · eläkerahastot · siirto

Valmistelu: valtiovarainministeriö 17.11.2025 alkaen · 4 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna VM153:00/2025

Energiatehokkuusvaatimukset muille kuin asuinrakennuksille

Omistajien olisi täytettävä vähimmäisvaatimukset määräajoissa. Aurinkoenergiavelvoitteet koskisivat etenkin julkisia rakennuksia.

Hyväksyttiin 1. käsittelyssä muuttamattomana

HE 164/2026 vp · aurinkoenergia · energiatodistukset · rakennusluvat

Valmistelu: ympäristöministeriö 26.11.2024 alkaen · 89 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna YM069:00/2024

Käytöstä poistettu maatuulivoimala omistajan purettavaksi

Omistajan olisi asetettava kunnalle vakuus purkukustannusten varalle.

Lähetettiin ympäristövaliokuntaan

HE 333/2026 vp

Valmistelu: ympäristöministeriö 1.3.2024 alkaen · 102 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna YM012:00/2024

EU:n asumisasetus toissijaisuusperiaatteen vastainen

Suuri valiokunta ehdottaa, että eduskunta antaa asiasta perustellun lausunnon.

Mietintö pantiin pöydälle

TS 53/2026 vp

Kansainvälinen rikostuomioistuin voi käsitellä uusia sotarikoksia

Toimivaltaan lisätään muun muassa biologisten aseiden ja sokeuttavien laseraseiden käyttö.

Hyväksyttiin; käsittely päättyi

HE 111/2026 vp · laserit · kansainvälinen rikosoikeus · Kansainvälinen rikostuomioistuin

Valmistelu: ulkoministeriö 1.5.2025 alkaen · 3 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna UM004:00/2021

Merituulivoimalle rakentamis- ja purkusäännöt talousvyöhykkeellä

Purkamisen kustannukset ja vakuus kohdistettaisiin hankkeen toteuttajalle.

Lähetettiin ympäristövaliokuntaan

HE 330/2026 vp

Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 1.9.2025 alkaen · 38 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna TEM082:00/2025

Kansallispuistoista rajataan pois myytäviä rakennuksia

Muutos koskee Seitsemisen, Nuuksion ja Teijon kansallispuistoja.

Lähetettiin ympäristövaliokuntaan

HE 331/2026 vp

Valmistelu: ympäristöministeriö 1.12.2025 alkaen · 26 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna YM045:00/2025

Väestönsuojelun sääntely selkeytyy

Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos voisivat käyttää räjähteitä harjoitusalueilla myös maastopalovaroituksen aikana.

Lähetettiin hallintovaliokuntaan

HE 278/2026 vp · paloautot · tuli · sopimuspalokunnat

Valmistelu: sisäministeriö 1.9.2024 alkaen · 55 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna SM025:00/2024

Energiatodistusten tietojärjestelmä Suomen ympäristökeskukselle

Samalla otettaisiin käyttöön EU:n edellyttämät uudet energiatodistukset ja perusparannuspassit.

Lähetettiin ympäristövaliokuntaan

HE 334/2026 vp

Valmistelu: ympäristöministeriö 15.1.2025 alkaen · 44 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna YM033:00/2026

Asuinrakentamisen viranomaisvalvontaa kevennettäisiin

Rakennuttaja voisi valvoa työtä itse ja katselmuksen voisi tehdä etäyhteydellä.

Lähetettiin ympäristövaliokuntaan

HE 335/2026 vp

Valmistelu: ympäristöministeriö 1.10.2024 alkaen · 42 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna YM075:00/2024

Suomi irtisanoisi energiaperuskirjasopimuksen

Eduskunnalta pyydetään suostumusta energia-alan investointisuojasopimuksen irtisanomiseen.

Lähetettiin talousvaliokuntaan

HE 327/2026 vp

Valmistelu: työ- ja elinkeinoministeriö 9.7.2026 alkaen · 5 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna TEM037:00/2026

Kysymys pienituloisiin kohdistuvista leikkauksista

Kysyjänä Anna-Kristiina Mikkonen (sd).

Vastattiin kyselytunnilla

SKT 173/2026 vp

Kysymys hyvinvointialueiden tilanteesta

Kysyjänä Antti Kaikkonen (kesk).

Vastattiin kyselytunnilla

SKT 174/2026 vp

Kysymys maksullisesta korkeakoulutuksesta

Kysyjänä Mari Holopainen (vihr).

Vastattiin kyselytunnilla

SKT 175/2026 vp

Kysymys öljyvahinkojen torjuntavalmiudesta

Kysyjänä Sandra Bergqvist (r).

Vastattiin kyselytunnilla

SKT 176/2026 vp

Lakivaliokuntaan uusi varajäsen

Varajäseneksi valittiin Lotta Hamari.

Valittiin

VAA 60/2026 vp

Talousvaliokuntaan uusi jäsen

Jäseneksi valittiin Anette Karlsson.

Valittiin

VAA 61/2026 vp

1 Purra: työttömyysturvan suojaosia ei palauteta tällä kaudella

Kyselytunnin vilkkain keskustelu käytiin pienituloisiin kohdistuvista leikkauksista. Anna-Kristiina Mikkonen (sd) sanoi hallituksen päätösten lisänneen pienituloisia 102 000:lla edistämättä työllisyyttä tai kasvua. Valtiovarainministeri Riikka Purra vastasi, että talouden tasapainottaminen on välttämätöntä eikä hallitus palauta poistamiaan suojaosia tällä hallituskaudella. Sosiaaliturvaministeri Karoliina Partanen kertoi palvelualoille ennustettavan 20 000 uutta työpaikkaa. Harry Harkimo (liik) vaati selvitystä siitä, mitä suojaosan poisto säästää. Keskustelussa käytettiin 34 puheenvuoroa.

Työttömyysturvan suojaosat pysyvät poistettuina ainakin hallituskauden loppuun.

SKT 173/2026 vp

2 Reserviläisiä voitaisiin määrätä harjoituksiin lähialueille ilman suostumusta

Hallitus esittää, että kertausharjoitukseen osallistuvan asevelvollisen voisi määrätä ilman hänen nimenomaista suostumustaan Suomen lähialueella järjestettävään harjoitukseen tai koulutukseen, kun se liittyy välittömästi Suomen puolustamiseen. Ulkomaanpalveluksen lyhytaikaisuuden vaatimus poistuisi. Kertausharjoitusten yhteenlaskettu enimmäisaika olisi kaikille 200 päivää, kun se nyt on sotilasarvon mukaan 80–200 päivää. Yksi harjoitusvuorokausi maksaa 150–180 euroa. Lait tulisivat voimaan 1.7.2027. Lausuntoaika oli ohjeistettua vähimmäisaikaa lyhyempi.

Monen reserviläisen harjoitusvelvollisuus voisi kasvaa ja ulottua Suomen rajojen ulkopuolelle.

HE 340/2026 vp

3 Poliisin rikostiedustelun laajennuksesta kiisteltiin kiireen vuoksi

Esitys lisäisi poliisin rikostiedusteluun telekuuntelun, televalvonnan ja teknisen kuuntelun myös pysyvään asumiseen käytetyissä tiloissa. Muutos edellyttää perustuslain kotirauhan ja luottamuksellisen viestin suojan muuttamista. Sisäministeri Mari Rantanen piti perustuslain muutosta kiireellisenä jo tällä hallituskaudella. Atte Harjanne (vihr) katsoi, että poliisista tulisi käytännössä tiedusteluviranomainen eikä kiireellinen käsittely ole perusteltua. Johannes Koskinen (sd) vaati tiedusteluvalvontavaliokunnan roolin kirjaamista lakiin. Lähetekeskustelua jatketaan muiden asioiden jälkeen.

Poliisi voisi käyttää salaisia tiedonhankintakeinoja jo ennen yksilöityä rikosepäilyä.

HE 277/2026 vp · tietolähdetoiminta (viranomaistoiminta) · kirjesalaisuus · kotirauha

Valmistelu: sisäministeriö 25.9.2023 alkaen · 41 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna SM033:00/2025

4 Uuden valmiuslain käsittely alkoi kymmenessä valiokunnassa

Puolustusvaliokunta aloitti uuden valmiuslain käsittelyn kuulemalla neljän ministeriön asiantuntijoita. Lausuntoa varten esitys on lähetetty yhdeksälle muulle valiokunnalle, myös perustuslakivaliokunnalle. Salissa valmiuslaista keskusteltiin 53 minuuttia. Oikeusministeri Leena Meri sanoi, että lakia sovellettaisiin vain erityisen vakavissa koko kansakuntaa koskevissa kriiseissä. Lauri Lyly (sd) ja Veronika Honkasalo (vas) katsoivat työntekijöiden oikeuksien jäävän liian heikolle suojalle. Jorma Piisinen (ps) kannatti lakia kriisinkestävyyden vahvistajana.

Poikkeusolojen viranomaisvaltuudet uudistuisivat kokonaan vastaamaan muuttunutta turvallisuusympäristöä.

HE 294/2026 vp

Valmistelu: oikeusministeriö 16.2.2022 alkaen · 429 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna OM015:00/2022

5 Joutoalueiden metsitystuki palaamassa äänestysten jälkeen

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää vuonna 2024 lakkautetun joutoalueiden metsitystuen palauttamista. Tukea voisi hakea Suomen metsäkeskukselta 31.3.2027 alkaen vuoden 2029 loppuun ja sitä myönnettäisiin noin 3 000 hehtaarille vuodessa. Määrärahaa on 3,85 miljoonaa euroa. Mietintöluonnos hyväksyttiin kahdessa äänestyksessä äänin 10—2, 2 tyhjää. Tiina Elo (vihr) ja Veronika Honkasalo (vas) esittävät lain hylkäämistä turvemaiden vuoksi. Anne Kalmari (kesk) ja Eerikki Viljanen (kesk) alentaisivat kuvion vähimmäiskoon 0,25 hehtaariin.

Maanomistajat voisivat saada tukea myös vesoittuneen entisen maatalousmaan metsittämiseen.

MmVM 19/2026 vp (HE 178/2026 vp)
Valmistelu: maa- ja metsätalousministeriö 3.2.2025 alkaen · 37 lausuntoa 9.11. mennessä · Hankeikkuna MMM053:00/2025

SALIN TUNNELMA

231 puheenvuoroa · 84 vastauspuheenvuoroa · 8 h 49 min

Salissa käytettiin 231 puheenvuoroa, joista 84 oli vastauspuheenvuoroja, yhteensä 529 minuuttia. Kiistanalaisin oli kyselytunnin keskustelu pienituloisiin kohdistuvista leikkauksista: ministerit vastasivat sosialidemokraateille ja vihreille kummallekin 11 kertaa. Hyvinvointialueista vastakkain olivat keskusta ja ministerit. Rikostiedustelussa kiisteltiin perustuslain muutoksen kiireellisyydestä. Pakolaisvakoilun kriminalisointi ja kirkon eläkerahaston uudistus saivat tukea puoluerajojen yli. Uuden valmiuslain tarpeesta oltiin yhtä mieltä, vaikka sisällöstä esitettiin varauksia. Tuloverokeskustelussa ei käytetty vastauspuheenvuoroja.

SALIN LINJAT

KD Päivi Räsänen kiirehti rikostiedustelun esityksiä ja kysyi hyvinvointialueiden ohjaamisesta sairauksien ennaltaehkäisyyn.

KESK Keskusta vaati hyvinvointialueiden arviointimenettelyjen keskeyttämistä ja lisäaikaa alijäämille. Antti Kurvinen ilmoitti puolueen jättävän muuten välikysymyksen.

KOK Kokoomus kannatti tuloveron kevennyksiä, valmiuslakia ja rikostiedustelun uusia keinoja korostaen turvallisuutta ja toimivaltuuksien valvontaa.

LIIK Harry Harkimo vaati valtiovarainministeriä kertomaan, mitä suojaosan poisto säästää.

PS Perussuomalaiset kannattivat valmiuslakia, rikostiedustelua ja veronkevennyksiä. Onni Rostila liitti pienituloisuuden kasvun maahanmuuttoon.

R Sandra Bergqvist vaati rannikolle ympärivuotista öljyntorjuntavalmiutta Venäjän varjolaivaston vuoksi.

SD SDP arvosteli pienituloisten määrän kasvua ja suurituloisia hyödyttävää veropolitiikkaa. Valmiuslaissa ja rikostiedustelussa se korosti perusoikeuksia ja valvontaa.

VAS Vasemmistoliitto peruisi suurituloisten veronkevennykset ja vaati valmiuslakiin vahvempaa työntekijöiden suojaa.

VIHR Vihreät kohdistaisivat veronkevennykset pieni- ja keskituloisille ja vastustivat luontojärjestöjen valitusoikeuden rajaamista sekä rikostiedustelun perustuslakimuutoksen kiirettä.

> RIIKKA PURRA (VALTIOVARAINMINISTERI)
> Hallitus on poistanut suojaosat eikä palauta niitä tällä hallituskaudella.

> ANNA-KRISTIINA MIKKONEN (SD)
> Hallitus lupasi 100 000 työpaikkaa mutta toi 102 000 uutta köyhää; työttömyysturvan suojaosat on palautettava.

ANTTI KURVINEN (KESK)

Ellei hallitus keskeytä arviointimenettelyitä ja anna lisäaikaa alijäämille, keskusta jättää välikysymyksen.

ATTE HARJANNE (VIHR)

Rikostiedustelun irrottaminen yksilöidystä rikosepäilystä tekisi poliisista käytännössä tiedusteluviranomaisen.

MARI RANTANEN (SISÄMINISTERI)

Eduskunnan velvollisuus on yli hallitus–oppositio-rajojen varmistaa turvallisuusviranomaisille valtuudet tiedonhankintaan ennen kuin mitään on tapahtunut.

MEDIA JA SALI

Päivän eduskunta-asioista medioiden jutuissa näkyivät eniten pienituloisten määrän kasvu, keskustan vaatimukset hyvinvointialueille ja rajaturvallisuuslain jatko. Moni salissa käsitelty esitys ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa.

Pienituloisten määrä kasvoi 102 000:lla LAAJA

Media kertoi asiasta THL:n tarkentuneen laskelman kautta. Helsingin Sanomien mukaan Orpon hallitus on "tuottanut Suomeen 102 000 pienituloista lisää". MTV Uutisten otsikossa hallitus "rikastutti rikkaita ja köyhdytti pienituloisia". Iltalehden otsikossa todettiin, että "hyvätuloisimmille on jaettu lisää rahaa". Luku on sama, jota Anna-Kristiina Mikkonen (sd) käytti salissa, mutta valtiovarainministeri Riikka Purran vastaus suojaosista ei näkynyt juttujen otsikoissa.

Helsingin Sanomat 11.11.: Tukileikkaukset | THL:n tarkentunut laskelma: Orpon hallitus on tuottanut Suomeen 102 000 pienituloista lisää

MTV Uutiset 11.11.: THL:n selvitys: Orpon hallitus rikastutti rikkaita ja köyhdytti pienituloisia

Yle 11.11.: Uusi selvitys: Orpon hallitus kasvattaa tuloeroja – pienituloisimmilta pois 80 euroa kuussa, suurituloisille lisää rahaa

SKT 173/2026 vp

Keskusta vaati hyvinvointialueille lisäaikaa LAAJA

Media kertoi asiasta keskustan puheenjohtajan Antti Kaikkosen tiedotustilaisuuden kautta. Vaatimukset arviointimenettelyjen keskeyttämisestä ja lisäajasta alijäämille ovat samat kuin salissa. Ilta-Sanomat korosti, ettei puolue tee "edes välikysymystä", kun taas salissa Antti Kurvinen ilmoitti keskustan jättävän muuten välikysymyksen. Ilta-Sanomat ja Iltalehti nostivat esiin myös kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikosen kysymyksen "Onko keskusta ollut hereillä?"

Yle 11.11.: Keskusta vaatii sote-alueiden arviointimenettelyjen keskeyttämistä ja lisäaikaa alijäämien kattamiseen

Ilta-Sanomat 11.11.: Keskustalta tiukka vaatimus hallitukselle

Ilta-Sanomat 11.11.: Ministeri lyttää Kaikkosen vaatimukset: ”Onko keskusta ollut lainkaan hereillä?”

SKT 174/2026 vp

Rajaturvallisuuslain jatko vuoden 2028 loppuun LAAJA

Ylen ja MTV Uutisten otsikoissa hallintovaliokunta antoi "vihreää valoa" rajaturvallisuuslain jatkolle. Ilta-Sanomat käytti nimeä "käännytyslaki" ja Iltalehti puhui "kohutusta rajalaista". Asiakirjan tapaan juttujen mukaan lain sisältö säilyy ennallaan: valiokunnan puheenjohtaja Mauri Peltokangas (ps) sanoi Iltalehden mukaan, että "aika lailla copy pastena" mentiin, ja vasemmistoliitto ja vihreät jättivät eriävän mielipiteen.

Yle 11.11.: Rajaturvallisuuslain jatkolle vihreää valoa – eduskunta äänestää asiasta täysistunnossa ensi viikolla

Ilta-Sanomat 11.11.: Valiokunnalta vihreää valoa käännytyslain jatkolle

Iltalehti 11.11.: Rajalaista kuohuu heti – Mauri Peltokangas ihmettelee kahta puoluetta: ”Omituista on”

HE 148/2026 vp

Poliisin rikostiedustelu ulottuisi myös koteihin VÄHÄINEN

MTV Uutiset kehysti asian perustuslain kiireellisen muutoksen kautta ja kertoi, että SDP ei enää sulje pois kiireellistä uudistusta. Salissa SDP korosti perusoikeuksia ja valvontaa, ja puolueen puheenjohtaja Antti Lindtman ei MTV Uutisten mukaan kommentoinut kantaa. Helsingin Sanomien toimittajan kirjoitus varoitti "vauhtisokeudesta", ja salissa vihreät vastustivat perustuslakimuutoksen kiirettä.

MTV Uutiset 10.11.: Tiedustelua halutaan laajentaa ihmisten koteihin – SDP saattaa yllättäen antaa tukensa kiireelliselle uudistukselle

Helsingin Sanomat 10.11.: Perusoikeudet | Supon etsivä saattaa pian päästä suomalaisten koteihin – ja se voi olla hyvä asia

HE 277/2026 vp

Kotitalouksien sähkön hinnan rajoittaminen hintakriisissä VÄHÄINEN

Sähkön hinnasta kirjoitettiin paljon, mutta itse esitys näkyi lähinnä arvostelun kautta. Ilta-Sanomien otsikon mukaan hallituksen esittämä hintakatto sai "tyrmäyksen". Talouselämän otsikossa valtion sähkötuki "nostaisi kaikkien laskuja". Asiakirjan mukaan sääntely olisi mahdollinen vasta, kun EU:n neuvosto julistaa Suomea koskevan hintakriisin ja eduskunta päättää määrärahasta.

Ilta-Sanomat 7.11.: Hallituksen esittämä sähkön hintakatto sai tyrmäyksen – ”Turhia kustannuksia”
Talouselämä 7.11.: Valtion sähkötuki nostaisi kaikkien laskuja – Markkinaehtoinen ratkaisu päihittää tuet

HE 322/2026 vp

Uuden valmiuslain käsittely alkoi EI NÄKYNYT

Valmiuslain käsittely ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Salissa siitä keskusteltiin 53 minuuttia. Oikeusministeri Leena Meri sanoi, että lakia sovellettaisiin vain erityisen vakavissa koko kansakuntaa koskevissa kriiseissä.

HE 294/2026 vp

Jäi uutisoinnin ulkopuolelle. Seurattujen medioiden jutuissa eivät näkyneet esitys reserviläisten määräämisestä harjoituksiin lähialueille, vuoden 2027 tuloveroesityksen noin 230 miljoonan euron kevennys, valtion eläkerahaston lisäsiirrot eikä Sandra Bergqvistin (r) kysymys öljyvahinkojen torjuntavalmiudesta. Työn verotus näkyi jutuissa lähinnä kristillisdemokraattien omien suuntaviivojen kautta.

Seuranta 6.11.–12.11.: kotimainen media, 3393 verkkojuttua.

TULOSSA

- **13.11. klo 13** Täysistunto äänestää tuloverotuksesta ja palkkatuen muutoksista ensimmäisessä käsittelyssä.
- **13.11. klo 13** Eläintenpitokieltoa sekä esitutkintaa ja rikosoikeudenkäyntejä koskevat lait toisessa käsittelyssä.
- **13.11. klo 9.30** Perustuslakivaliokunta käsittelee uutta lastensuojelulakia yksityiskohtaisesti.
- **13.11. klo 11** Talousvaliokunta hyväksyy sähkön hintasääntelyn asiantuntijasuunnitelman.
- **16.11.** EU:n neuvosto kokoontuu alueiden välisestä turvallisuudesta ja yhteyspolitiikasta; suuri valiokunta valmistelee kokousta.
- **26.11. klo 13** Valtiovarainvaliokunnan jaosto käsittelee vuoden 2027 talousarviota.

LYHYESTI

- Puolustushankkeen lupa katsottaisiin hyväksytyksi, jos päätöstä ei anneta määräajassa. HE 339/2026 vp
- Komissio ehdottaa alaikäisille porrastettua pääsyä sosiaaliseen mediaan koko EU:ssa. U 80/2026 vp
- Uusi ajoneuvoverolaki toisi veron noin 1 500 bensiini- tai etanolikäyttöiselle kuorma-autolle. HE 342/2026 vp
- Pääomarahastojen tuotot ja kulut verotettaisiin jatkossa suoraan sijoittajilla. HE 341/2026 vp
- Henkilöstön edustus yritysten hallintoon laajenisi vähintään 100 työntekijän yrityksiin. TyVM 14/2026 vp (HE 254/2026 vp)
- Ulkoasiainvaliokunta puoltaa Suomen liittymistä Ukrainan sotavahinkojen vaadekomissioon. UaVM 14/2026 vp (HE 189/2026 vp)
- Perustuslakivaliokunta: varmuusvankeuden lait voidaan säätää tavallisessa järjestyksessä. PeVL 76/2026 vp (HE 14/2026 vp)
- Eläkelaitokset saisivat hakijan terveystietoja sähköisesti Kanta-palvelun kautta 1.1.2027 alkaen. StVL 18/2026 vp (HE 146/2026 vp)

Aineisto: 111 eduskunnan asiakirjaa, joista 78 analysoitu ja 33 vain PDF:nä; 231 puheenvuoroa.

KAIKKI PUHEENVUOROT PUOLUEITTAIN

Jokaisesta puheenvuorosta on tässä yhden virkkeen tiivistelmä sen yleisteemasta. Puheenvuorot ovat kokonaisuudessaan täysistuntojen pöytäkirjoissa.

KOK 32 puheenvuoroa

Juha Hänninen HE 267/2026 vp
Uudistus on perusteltu ja kannatettava, koska lähes kahden miljardin euron rahasto saa ammattimaisemman johdon heikentämättä eläkkeensaajien oikeuksia.

Heikki Autto HE 267/2026 vp Uudistus ajanmukaistaa tärkeän instituution varojen hoitoa, mutta eläkerahastojen yhdistämistä kannattaisi harkita toiminnallisten hyötyjen ja yhteiskunnallisten säästöjen vuoksi.

Juha Hänninen HE 268/2026 vp Esitys on äärimmäisen tärkeä keino reagoida nopeasti turvallisuusriskeihin, ja se olisi saatava voimaan mahdollisimman pian.

Juha Hänninen HE 288/2026 vp
Kannattaa esitystä, koska arviointien siirto Euroopan kemikaalivirastolle parantaa laitteiden turvallisuutta ennaltaehkäisevästi ja suora viittausmenettely keventää hallinnollista taakkaa.

Juha Hänninen HE 294/2026 vp Uuden valmiuslain tavoite on turvata yhteiskunnan perustoiminnot kriisissä ja merkittävin uudistus on varautumisen laajentaminen kyberuhkiin, hybridioperaatioihin ja kriittisen infrastruktuurin riskeihin.

Juha Hänninen HE 294/2026 vp
Valmiuslaki on vaalikauden tärkeimpiä turvallisuusuudistuksia: se laajentaa varautumista kokonaisturvallisuuden mallin mukaisesti eikä lisää viranomaisten valtaa varmuuden vuoksi vaan luo tarkasti säädetyt keinot.

Juha Hänninen HE 295/2026 vp Esitys paikkaa turvallisuusaukon tekemällä vakoilun tukemisen esimerkiksi asunnoin tai ajoneuvoin rangaistavaksi ja suojaa Suomessa asuvia vieraan valtion seurannalta ja painostukselta.

Ben Zyskowicz HE 295/2026 vp Pitää vakoilun avunannon ja pakolaisvakoilun kriminalisointia hyvänä, harmittelee median vähäistä kiinnostusta yksimielisiin esityksiin ja arvostelee perustuslakivaliokunnan politisoitumista.

Juha Hänninen HE 297/2026 vp
Kannattaa esitystä, koska oikeus korvaukseen säilyy ja korvausperusteiden kirjaaminen lakiin parantaa yhdenvertaisuutta, ennakoitavuutta ja luottamusta oikeusvaltioon.

Markku Eestilä HE 316/2026 vp
Kiintiömetsästys ja pykälien täsmentäminen ovat oikeutettuja, kunhan suojelun taso säilyy; oikeusturva kuuluu myös omaisuutensa puolesta vuodesta toiseen pelkäävälle.

Juha Hänninen HE 316/2026 vp
Kannattaa esitystä: suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen on oltava aidosti mahdollista, eikä oikeusturva saa viedä laillisilta metsästysluvilta käytännön merkitystä.

Juha Hänninen HE 174/2026 vp
Kannattaa esitystä, koska pieni- ja keskituloisten verotuksen keventäminen vahvistaa ostovoimaa, työnteon kannustimia ja kotitalouksien taloudellista turvallisuutta.

Arto Satonen HE 174/2026 vp
Ammattiliiton jäsenmaksun verovähennyksen poistolla saatu noin 170 miljoonaa euroa vuodessa käytettiin pieni- ja keskituloisten tuloveron keventämiseen, mikä oli hyvä ratkaisu.

Arto Satonen HE 196/2026 vp
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta puoltaa muuttumattomana esitystä, joka kytkee siviilipalveluksen vahvemmin kokonaisturvallisuuteen ja varautumiseen eikä ole ongelmallinen perustuslain kannalta.

Juha Hänninen HE 196/2026 vp
Uudistus ei militarisoi siviilipalvelusta vaan hyödyntää sen osaamista paremmin kriiseissä, joten esitys on hyvä, tarpeellinen ja ajankohtainen.

Juha Hänninen HE 111/2026 vp
Muutokset on tärkeää hyväksyä, koska julmimpien aseiden ja sodankäyntitapojen määritteleminen sotarikoksiksi vahvistaa sääntöihin perustuvaa kansainvälistä järjestelmää.

Tere Sammallahti SKT 173/2026 vp
Rakenneuudistukset tuottavat jo tulosta eikä köyhyyttä vähennetä opposition veronkorotuksilla vaan uudistamalla ja työnteolla; valtiovarainministeriä pyydetään kertaamaan uudistukset.

Pauli Kiuru HE 277/2026 vp
Turvallisuuden takaaminen edellyttää viranomaisille uusia työkaluja, joten esitys on tarpeellinen, mutta toimivaltuuksien käytön valvonta on tärkeää.

Sofia Vikman HE 277/2026 vp Esitys on kannatettava, koska poliisi voisi puuttua vakavaan järjestäytyneeseen rikollisuuteen jo ennen rikosepäilyä eikä sen tarvitsisi odottaa rikoksen tapahtumista.

Terhi Koulumies HE 277/2026 vp Lakiin jäänyt porsaanreikä, jonka vuoksi rikolliset, terroristit ja vakoojat ovat voineet kokoontua poliisin tietämättä, on korjattava, koska suomalaisten turvallisuus menee kaiken edelle.

Juha Hänninen HE 277/2026 vp Esitys auttaa poliisia tunnistamaan vakavat uhat ennen rikoksia, eikä se kohdistu tavallisiin kansalaisiin vaan järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja katujengeihin.

Juha Hänninen HE 277/2026 vp Esitys auttaa estämään vakavia rikoksia ennalta oikeusturvaa vaarantamatta, sillä keinojen käyttöä valvovat tuomioistuimet, tiedusteluvalvontavaltuutettu ja eduskunnan oikeusasiamies.

Terhi Koulumies HE 278/2026 vp
Hallituksen varautumistyö on ollut hyvää ja esimerkiksi räjähteiden raivauskielto maastopalovaroituksen aikana on järjetön sääntö, joka on hyvä purkaa.

Juha Hänninen HE 278/2026 vp Esitys vahvistaa siviilivalmiutta selkeyttämällä väestönsuojelun vastuita, tukee sopimuspalokuntia ajoneuvojen verovapaudella ja helpottaa pelastustoimen työvoimapulaa.

Janne Jukkola HE 278/2026 vp
Vastuiden selkeyttäminen ja sopimuspalokuntien verovapaus ovat hyviä; väestönsuojien varavoimaksi tulisi selvittää akkuteknologiaa polttoöljyn rinnalle tai korvaajaksi.

Sofia Vikman HE 278/2026 vp Esitys vahvistaa siviilivalmiutta selkiyttämällä vastuita, joustavoittaa kelpoisuusvaatimuksia työvoimapulan helpottamiseksi ja tuo vapaapalokuntien lava-autoille verovapauden.

Terhi Koulumies HE 279/2026 vp
Suomalaisten turvallisuus menee rikollisten oikeuden edelle suunnitella vakavia rikoksia viranomaisten häiritsemättä.

Juha Hänninen HE 279/2026 vp Uudet tiedonhankintakeinot auttavat torjumaan ihmiskauppaa ja rajat ylittävää rikollisuutta jo ennen rikoksia eivätkä lisää tavallisten kansalaisten valvontaa.

Sofia Vikman HE 279/2026 vp Esitys parantaa Rajavartiolaitoksen kykyä paljastaa ihmiskaupan kaltaista piilorikollisuutta ja on osa kokoomuksen johdonmukaista turvallisuuspolitiikkaa.

Terhi Koulumies HE 322/2026 vp Laki on hyvä, mutta sähkön saatavuus huolettaa ja datakeskuksilta tulisi edellyttää omaa sähköntuotantoa.

Juha Hänninen HE 322/2026 vp Valmis hintakriisimalli on tärkeä arjen turvallisuusteko etenkin Pohjois-Suomessa, koska tuki näkyisi suoraan sähkölaskussa ilman erillistä hakemusta.

Juha Hänninen HE 330/2026 vp Esitys on tärkeä erityisesti Pohjois-Pohjanmaalle, koska selkeät pelisäännöt helpottavat merituulivoiman miljardi-investointeja ja estävät purkamiskustannusten siirtymisen yhteiskunnan maksettaviksi.

PS 40 puheenvuoroa

Pekka Aittakumpu HE 267/2026 vp
Eläkerahaston erottaminen muusta kirkon hallinnosta on järkevää, mutta sen sijoitustoiminnan tulee olla sopusoinnussa kirkon perustehtävän ja arvojen kanssa.

Jaana Strandman HE 267/2026 vp
Hallinnon uudistus on perusteltu, mutta sen kustannukset on pidettävä maltillisina ja eläkevarat hoidettava vastuullisesti, tuottavasti ja kustannustehokkaasti.

Kaisa Garedew HE 268/2026 vp Muutos on tärkeä, koska opiskeluoikeus voidaan jatkossa pidättää jo huumetestin tulosta odotettaessa, mikä suojaa alaikäisiä, vanhuksia ja vammaisia.

Jaana Strandman HE 268/2026 vp
Rikostaustan selvittäminen iäkkäiden ja vammaisten parissa työskenneltäessä on perusteltua; lisäksi riittävä suomen kielen taito on varmistettava jo koulutuksen aikana.

Veijo Niemi HE 268/2026 vp
Rikosrekisteriotteen laajentaminen iäkkäiden ja vammaisten parissa työskentelyyn on tärkeä muutos, mutta voimaantulo vasta 1.1.2028 herättää kysymyksen nopeammasta aikataulusta.

Jaana Strandman HE 283/2026 vp
Yleisillä alueilla tehtävien töiden parempi yhteensovittaminen on tervetullut, mutta kuntien erilaiset resurssit on huomioitava ja uusien velvoitteiden kustannukset pidettävä kohtuullisina.

Jorma Piisinen HE 294/2026 vp
Kannattaa uutta valmiuslakia, joka vahvistaa kriisinkestävyyttä ja mahdollistaa liikkumis- ja oleskelurajoitukset esimerkiksi välineellistetyn maahantulon uhatessa oikeusturvasta tinkimättä.

Anne Rintamäki HE 294/2026 vp
Suomen on kyettävä toimimaan kaikissa vakavissa häiriötilanteissa ja rikoslain muutokset auttavat saattamaan vastuuseen ne, jotka vaarantavat turvallisuutta tai kriittisiä toimintoja.

Jaana Strandman HE 294/2026 vp
Esitys vahvistaa viranomaisten kykyä vastata kriiseihin ja hybridiuhkiin esimerkiksi liikkumisrajoituksilla rajalla ja samalla se täsmentää toimivaltuuksia ja lisää muutoksenhakumahdollisuuksia.

Kaisa Garedew HE 294/2026 vp
Hybridiuhat masinoidusta maahantulosta kaapelien katkomiseen osoittavat, että Suomen on varauduttava kaikkeen ja turvattava nopea päätöksenteko ja viranomaisten riittävät valtuudet.

Tomi Immonen HE 294/2026 vp
Ukrainan sota osoittaa, ettei kriisiin voi valmistautua vasta sen alkaessa, joten poikkeusolojen toimivaltuudet on rakennettava etukäteen.

Kaisa Garedew HE 294/2026 vp Uusi valmiuslaki on tarpeen, koska korona-aika oli kaaosta ja Venäjän toiminta on vaarallisempaa; laki täsmentää poikkeusolojen määritelmää ja sujuvoittaa päätöksentekoa.

Anne Rintamäki HE 294/2026 vp
Valmiuslaki antaa viranomaisille riittävät poikkeusvaltuudet, kuten uudet liikkumisrajoitukset rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi, mutta valtuuksien on oltava tarkkarajaisia ja eduskunnan valvonnassa.

Anne Rintamäki HE 295/2026 vp Esitys paikkaa lainsäädännön aukkoja ja antaa viranomaisille tehokkaat keinot, kuten telekuuntelun, puuttua vieraan valtion tiedustelutoimintaan jo varhaisessa vaiheessa.

Merja Rasinkangas HE 295/2026 vp
Kannattaa esitystä, koska muuttuneessa turvallisuusympäristössä viranomaisilla on oltava keinot puuttua pakolaisvakoiluun ja vieraiden tiedustelupalvelujen avustajiin jo varhaisessa vaiheessa.

Jorma Piisinen HE 295/2026 vp Pitää esitystä tärkeänä askeleena kansallisen turvallisuuden vahvistamisessa ja selvänä viestinä, ettei Suomi ole vieraiden valtioiden tiedustelupalvelujen toimintakenttä.

Anne Rintamäki HE 297/2026 vp
Kannattaa korvausten rajaamista, koska jopa 400 euron vuorokausikorvaukset eivät ole taloudellisesti kestäviä eivätkä vastaa kansalaisten oikeustajua.

Merja Rasinkangas HE 297/2026 vp Syyttömästi vangitulle kuuluu korvaus, mutta sen on oltava kohtuullinen myös veronmaksajille, joten laissa säädetyt 80–180 euron vuorokausirajat ovat kannatettavia.

Tomi Immonen HE 316/2026 vp Pitää esitystä tervetulleena, koska valitusoikeus rajautuu paikallisesti toimiviin järjestöihin eivätkä alueesta vieraantuneet valittajat enää voi estää metsästystä ja ruuhkauttaa hallinto-oikeuksia.

Anne Rintamäki HE 316/2026 vp Esitys selkeyttää viranomaisten toimivaltuuksia ja tehostaa riistahallintoa; metsästäjiä ja maaseudun ihmisiä on kuultava ja muutoksenhaun on oltava oikeusturvan vuoksi selkeä.

Anne Rintamäki HE 174/2026 vp Veronkevennykset lisäävät ostovoimaa ja kannustavat työhön; panttipullotulojen verovapaus on kuitenkin melko turhaa sääntelyä, koska tuloja ei käytännössä ilmoiteta.

Jorma Piisinen HE 174/2026 vp Esitys jatkaa työn ja yrittämisen kannustamista; maanpuolustuslahjoitusten vähennyskelpoisuus on tärkeä, vaikka SDP ja vihreät rajaisivat sitä vastalauseissaan.

Sami Savio HE 174/2026 vp Esitys jatkaa työhön ja yrittämiseen kannustavaa veropolitiikkaa; erityisen hyviä ovat optioverotuksen muutos ja lahjoitusvähennyksen laajentaminen maanpuolustustyöhön.

Sami Savio HE 225/2026 vp Rahapika-arpajaisten voiton voisi jatkossa lunastaa muukin täysi-ikäinen kuin arvan ostaja, mikä on arkijärkistä sääntelyn purkua eikä merkittävästi lisää pelihaittoja.

Juha Mäenpää HE 196/2026 vp Siviilipalveluksen kytkeminen kokonaisturvallisuuteen on järkevää, mutta siviilipalveluskeskuksen koulutuksen on oltava puoluepoliittisesti sitoutumatonta eikä siviilipalvelus korvaa sotilaallista osaamista.

Tomi Immonen HE 196/2026 vp Vakaumus ei vapauta maanpuolustusvelvollisuudesta, joten siviilipalvelusta suorittavilta on kohtuullista odottaa vastuunkantoa yhteiskunnan turvallisuudesta kuten varusmiehiltäkin.

Merja Rasinkangas HE 196/2026 vp Esitys on erittäin kannatettava, koska se hyödyntää siviilipalveluksen osaamista häiriötilanteissa, mahdollistaa kertauspalveluksen ja helpottaa siirtymistä palvelusmuotojen välillä.

Tomi Immonen HE 294/2026 vp Valmiuslain kokonaisuudistus on välttämätön, koska Venäjä varustautuu pitkäjänteisesti ja poikkeusolojen toimivaltuudet on rakennettava ennen kriisiä myös hybridiuhkien varalle.

Onni Rostila SKT 173/2026 vp Pienituloisuuden kasvu johtuu pääosin maahanmuutosta, joten työperäisen maahanmuuton palkkarajaa pitäisi nostaa halpatyövoiman maahantulon estämiseksi.

Rami Lehtinen HE 277/2026 vp Uudet toimivaltuudet ovat välttämättömiä uusien turvallisuusuhkien ennalta estämiseksi, sillä ilman niitä vaihtoehtona olisi vain turvallisuusviranomaisten huomattava lisääminen, mikä ei ole mahdollista.

Juho Eerola HE 277/2026 vp Uudistus on tarpeen, jotta poliisi voi puuttua rikollisverkostoihin jo ennen rikoksia sekä tunnistaa niiden johtajia ja rahoittajia.

Jaana Strandman HE 277/2026 vp Esitys on erittäin tärkeä ja saatava pikaisesti voimaan, sillä esimerkiksi rikollisryhmään rajatusti osallistuva tietolähde antaisi poliisille muuten vaikeasti saatavaa tietoa.

Veijo Niemi HE 277/2026 vp Esityksen tärkein muutos on, että keskusrikospoliisi voisi aloittaa salaisen tiedonhankinnan jo yleisen uhan perusteella ilman yksilöityä rikosepäilyä.

Jaana Strandman HE 278/2026 vp Sopimuspalokunnat ovat korvaamattomia ja nelivetoisten avolava-autojen verovapaus vahvistaa niiden toimintakykyä; avotulen salliminen harjoituksissa maastopalovaroituksen aikana on perusteltua.

Jaana Strandman HE 279/2026 vp Uudet valtuudet auttavat paljastamaan rikollisverkostojen johtajat ja rahoittajat, koska pelkkien kuljettajien kiinniotto ei riitä laittoman maahantulon torjunnassa.

Jaana Strandman HE 322/2026 vp Hintasääntely helpottaisi kotitalouksia, mutta pienyritysten ja osan taloyhtiöiden kautta sähköä käyttävien jääminen tuen ulkopuolelle herättää kysymyksiä.

Jaana Strandman HE 322/2026 vp Kiittää ministeriä selvityksestä ja toivoo, että pienyrittäjien asema kirjataan selvästi tulevaan hallitusohjelmaan.

Jaana Strandman HE 330/2026 vp Merituulivoimalla on suuri potentiaali; purkamisvakuus estää kustannusten siirtymisen veronmaksajille, mutta hankkeissa on huomioitava myös meriluonto, kalastus ja merenkulun turvallisuus.

Jaana Strandman HE 333/2026 vp Esitys on erittäin hyvä, koska purkuvakuus estää purkukustannusten jäämisen maanomistajien tai yhteiskunnan maksettaviksi ja lisää luottamusta tuulivoimahankkeisiin.

Jaana Strandman HE 335/2026 vp Esitys on erittäin tervetullut, koska joustavampi valvonta ja virtuaaliset tarkastukset säästävät aikaa ja kustannuksia etenkin pitkien välimatkojen kunnissa, kuten Etelä-Savossa.

SD 33 puheenvuoroa

Lauri Lyly HE 267/2026 vp Eläkevarojen sijoittaminen vaatii oman hallituksen ja johtajan eikä onnistu muun toiminnan ohella, joten uudistus on kannatettava.

Paula Werning HE 294/2026 vp Valmiuslain uudistus on muuttuneessa turvallisuustilanteessa välttämätön, mutta poikkeusvaltuuksien käytön on oltava tarkasti rajattua ja oikeasuhtaista ja perusoikeuksista on pidettävä kiinni.

Lauri Lyly HE 294/2026 vp Esityksestä puuttuu vertailu nykyiseen lakiin ja se heikentää työntekijöiden asemaa liikaa esimerkiksi työ- ja lepoaikojen, varallaolon ja pidennettävän irtisanomisajan osalta.

Aki Lindén HE 294/2026 vp Laki on erittäin tärkeä ja sen sosiaali- ja terveydenhuollon säännökset, kuten mahdollisuus ottaa terveydenhuollon yksikkö valtion haltuun, ovat olennaisia esimerkiksi pandemian varalta.

Lauri Lyly HE 294/2026 vp Korona-aika hoidettiin hyvin eikä kaoottisesti, mutta uudistus tarvitsee riittävästi valiokunta-aikaa sekä vertailutaulukon ja sen työntekijöitä koskevat poikkeukset ovat epätasapainoisia.

Joona Räsänen HE 174/2026 vp Ensi vuoden kevennykset kohdistuvat paremmin, mutta kauden veropolitiikka on hyödyttänyt eniten suurituloisia; SDP antaisi pieni- ja keskituloisille suuremmat kevennykset.

Lauri Lyly HE 174/2026 vp Hallituksen toimet ovat suosineet parempituloisia; SDP:n vaihtoehto keventäisi alle 90 000 euron tulojen verotusta ja korottaisi työmatkakuluvähennystä.

Joona Räsänen HE 174/2026 vp Pullopanttien verovapaus ja optioverotuksen muutos ansaitsevat kiitosta, mutta kauden veropolitiikka on epäoikeudenmukaista, koska se hyödyttää eniten suurituloisia.

Lauri Lyly HE 174/2026 vp Sosiaalidemokraattien vaihtoehto laajentaisi lahjoitusvähennyksen ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöihin, palauttaisi vaihtoehtobudjetissa työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennyksen ja olisi tavalliselle palkansaajalle hallituksen linjaa parempi.

Lauri Lyly HE 174/2026 vp Jäsenmaksun verovähennyksen poisto kiristi palkansaajien verotusta enemmän kuin kevennykset korvasivat ja vähennys on perusteltu tulonhankkimiskuluna sekä järjestäytymisen ja työehtosopimusten kattavuuden tukena.

Timo Suhonen HE 174/2026 vp Laskelmien mukaan jäsenmaksun verovähennyksen poisto vei joissakin tuloryhmissä veronkevennykset lähes kokonaan, mikä pitää uskaltaa myöntää.

Lauri Lyly HE 84/2026 vp Vesilain muutos käynnistyi EU:n komission rikkomusmenettelyn vuoksi mutta jää vesipuitedirektiivin edellyttämästä tasosta ja olisi pitänyt valmistella paremmin.

Lauri Lyly HE 196/2026 vp Parlamentaarisen komitean työhön perustuva uudistus pidentää koulutusta, helpottaa palvelusmuodon vaihtoa ja on perusteltu; seurannasta raportoidaan valiokunnalle vuoden 2030 loppuun mennessä.

Timo Suhonen HE 196/2026 vp Mietintö on hyvä, mutta onnistuminen riippuu toimeenpanosta: tehtävät, vastuut ja koulutus on suunniteltava ennakolta ja vaikutuksia seurattava järjestelmällisesti.

Lauri Lyly HE 231/2026 vp Valtion eläkerahastosta otettava lisäraha lyhytaikaisiin budjettitarpeisiin on huonoa politiikkaa, koska rahasto tuottaa velan korkoa enemmän; siksi esitys pitäisi hylätä.

Hanna Laine-Nousimaa HE 294/2026 vp Valmiuslain uudistus on tarpeen, mutta poikkeusvaltuuksien on oltava tarkasti rajattuja ja eduskunnan valvontavaltaa sekä perusoikeuksien suojaa on vahvistettava.

Timo Suhonen HE 294/2026 vp Palkansaajajärjestöt kannattavat valmiuslain uudistusta, mutta jatkovalmistelussa on turvattava työntekijöiden oikeudet ja työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksien tasapaino.

Anna-Kristiina Mikkonen SKT 173/2026 vp Valtiovarainministeri lupasi ennen vaaleja olla leikkaamatta pienituloisilta, mutta hallituksen päätökset ovat lisänneet pienituloisia 102 000:lla edistämättä työllisyyttä tai kasvua.

Anna-Kristiina Mikkonen SKT 173/2026 vp Hallitus lupasi 100 000 työpaikkaa mutta toi 102 000 uutta köyhää; työntekoon kannustaneet työttömyysturvan suojaosat on palautettava.

Paula Werning SKT 173/2026 vp Sosiaaliturvaministerin mukaan tulokset ovat odotettua paremmat, vaikka pienituloisia tulee 102 000 lisää; hallituksen on kerrottava, mitä se tekee heidän hyväkseen.

Pia Viitanen SKT 173/2026 vp Hallitus on lisännyt köyhiä ja antanut rikkaille lisää, vaikka valtiovarainministeri lupasi ennen vaaleja, ettei pienituloisilta leikata.

Juha Viitala SKT 173/2026 vp Hallitus lupasi 100 000 uutta työllistä mutta sai 100 000 uutta pienituloista; valtiovarainministerin on kerrottava, missä pienituloisilta leikkaamisen raja menee.

Tytti Tuppurainen SKT 173/2026 vp Työttömyysturvan ja asumistuen suojaosien poisto on lisännyt pienituloisia; valtiovarainministeri vaikuttaa olevan palauttamisen viimeinen jarru oman eduskuntaryhmänsäkin kannasta huolimatta.

Joona Räsänen SKT 173/2026 vp Hallitus leikkaa pienituloisilta ja keventää suurempituloisten veroja mutta ottaa silti tällä vaalikaudella enemmän velkaa kuin koskaan aiemmin Suomen historiassa.

Niina Malm SKT 173/2026 vp Sosiaaliturvan leikkaukset heikentävät työntekijöiden neuvotteluasemaa ja koko työmarkkinoita, joten hallituksen valitseman linjan jatkaminen on kyseenalaista.

Ville Skinnari SKT 173/2026 vp Yhteisöveron kevennystä saavien yritysten pitäisi kantaa yhteiskuntavastuuta, mutta valmistuneet eivät löydä töitä ja yritykset saneeraavat.

Saku Nikkanen HE 277/2026 vp Ennakointi on tärkeää, mutta valiokunnan on arvioitava huolellisesti uusien toimivaltuuksien tarve suhteessa nykyisiin kansalaisten oikeusturva ja valvonta huomioiden.

Johannes Koskinen HE 277/2026 vp Esityksen tarkkarajaisuus ja välttämättömyys on arvioitava eduskunnassa huolellisesti; ministeriltä kysytään, miksi tiedusteluvalvontavaliokunnan valvontaroolia ei ole kirjattu lakiin.

Saku Nikkanen HE 277/2026 vp Viranomaiset tarvitsevat keinoja kasvavan järjestäytyneen rikollisuuden ennakoivaan torjuntaan, mutta perusoikeusherkkien valtuuksien oikeasuhtaisuus ja valvonta on arvioitava valiokunnissa huolellisesti.

Johannes Koskinen HE 277/2026 vp Esitykseen on tehty perustuslakivaliokunnan edellyttämät muutokset, mutta laajennetut valtuudet on arvioitava tarkasti ja tiedusteluvalvontavaliokunnan valvontarooli kirjattava lakiin.

Paula Werning HE 278/2026 vp Esitys on hyvä, mutta väestönsuojelu vaatii rahaa ja henkilöstöä eikä sopimuspalokuntien verovapaata kalustoa pitäisi rajata vain nelivetoisiin ajoneuvoihin.

Saku Nikkanen HE 331/2026 vp Esitys johtuu hallituksen leikkauksista ja heikentää kansallispuistojen palveluja, matkailua ja työpaikkoja esimerkiksi Teijolla, jossa vastuu siirtyy käytännössä Salon kaupungille.

Timo Suhonen HE 332/2026 vp Kysyy, miten takauksen nostaminen lisää taloyhtiöiden perusparannuslainojen valtiontakausten käyttöä, kun budjetoituja takauksia on toistaiseksi hyödynnetty vähän.

KESK 16 puheenvuoroa

Vesa Kallio HE 267/2026 vp Esitys on perusteltu ja kannatettava, mutta valiokunnan on varmistettava avoimuuden, seurakuntien vaikutusmahdollisuuksien ja kirkollisen ohjauksen säilyminen riittävän vahvoina.

Vesa Kallio HE 267/2026 vp Vahvat instituutiot vahvistavat yhteiskuntaa; niiden toivotaan säilyvän koko maassa mahdollisimman lähellä ihmisiä.

Vesa Kallio HE 268/2026 vp Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun lausunnon mukaan rikosrekisteriotteen laajentaminen, jälkiohjaus ja määräaikainen harjoittelun epääminen ovat kannatettavia turvallisuutta parantavia uudistuksia.

Vesa Kallio HE 268/2026 vp Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta muutokset selkeyttävät käytäntöjä mutta lisäävät hallinnollista työtä ja resurssitarpeita, joten yhteinen SORA-opas on tarpeen.

Vesa Kallio HE 283/2026 vp Lainsäädäntö on usein pirstaleista, joten on seurattava, miten maankäyttö- ja rakennuslain korvaavat neljä lakia yhdessä vaikuttavat ihmisten arkeen.

Hanna Räsänen HE 294/2026 vp Keskusta kannattaa esitystä, mutta ministeriltä kysytään, milloin tarvittavat alakohtaiset lait valmistuvat ja korvataanko kunnille ja hyvinvointialueille tulevat uudet tehtävät.

Mikko Polvinen HE 316/2026 vp Toivoo esitykselle menestystä mutta katsoo ongelmana olleen lupapäätösten virheet, joten vapaaehtoisia lupahakemusten laatijoita pitäisi tukea lakiavulla.

Olga Oinas-Panuma HE 316/2026 vp Esitys on askel oikeaan suuntaan, mutta petopolitiikan pitäisi olla ennakoivampaa ja paikallisempaa, koska rahakorvaus ei korvaa petojen tuhoamaa jalostustyötä.

Mikko Polvinen HE 316/2026 vp Kysyy, miten lupapäätösten valmisteluun turvataan resurssit, koska valitusoikeuden rajoittaminen ei korjaa päätösten virheitä, vaikka alueellinen rajaus on hyvä.

Antti Kaikkonen SKT 174/2026 vp Hyvinvointialueiden arviointimenettelyt pitää keskeyttää, alijäämien kattamiseen tarvitaan lisäaikaa ja rahoituslaki on uudistettava ripeästi palvelujen vakavien puutteiden vuoksi.

Antti Kurvinen SKT 174/2026 vp Hallitus ei ole parantanut peruspalveluita. Ellei se keskeytä arviointimenettelyitä ja anna lisäaikaa alijäämille, keskusta jättää välikysymyksen.

Hilkka Kemppi SKT 174/2026 vp Hyvinvointialueilla palveluja karsitaan eikä parlamentaarinen työryhmä ole tehnyt päätöksiä. Antaako hallitus kaikille alueille lisäaikaa korjata talouttaan?

Antti Kurvinen SKT 174/2026 vp Keskusta käsittelisi nopeasti lakimuutoksen arviointimenettelyjen keskeyttämiseksi, koska menettelyt johtavat terveysasemien, vuodeosastojen ja vanhusten asumisyksiköiden lakkauttamiseen.

Hanna-Leena Mattila SKT 174/2026 vp Hallitus leikkasi alueiden rahoituksesta yli kaksi miljardia ja lisäsi velvoitteita ilman rahaa eikä kuuntele omaa asiantuntijalaitostaan palvelujen eriytymisestä.

Antti Kurvinen HE 277/2026 vp Keskusta tukee uudistuksia, koska verkostomainen ja tilattava rikollisuus kytkeytyy jopa terrorismiin, mutta viranomaisten valvonnasta on huolehdittava, ettei synny valvomatonta valtaa.

Vesa Kallio HE 322/2026 vp Ministerin tulisi kertoa, miten tuen ulkopuolelle jääneet maatilat ja muut yritykset otetaan huomioon hintakriisissä huoltovarmuuden kannalta.

VIHR 28 puheenvuoroa

Jenni Pitko HE 283/2026 vp Pitää yhdyskuntarakentamislain uudistusta tervetulleena mutta kyseenalaistaa erillislakien mallin ja korostaa, ettei katutöiden yhteensovitus saa viivästyttää investointeja kohtuuttomasti.

Jenni Pitko HE 284/2026 vp Pitää teknistä esitystä tarpeellisena ja kysyy, auttaako tietojen kokoaminen luontokadon pysäyttämisessä, suojeltujen luontokohteiden turvaamisessa ja ennallistamisessa.

Jenni Pitko HE 285/2026 vp Pitää direktiivin tavoitetta tärkeänä ja kysyy, mitä ministeri voisi tehdä luontopohjaisten hulevesiratkaisujen ja suojavyöhykkeiden lisäämiseksi maankäytössä vesistökuormituksen vähentämiseksi.

Jenni Pitko HE 286/2026 vp Kannattaa kaivosten lupamääräysten tarkistamista ja sen laajentamista muuhunkin teollisuuteen mutta vaatii kieltämään kaivokset ja malminetsinnän luonnonsuojelualueilla, myös Viiankiaavalla.

Jenni Pitko HE 287/2026 vp Pitää direktiiviä hyvänä askeleena puhtaampaan ilmaan ja kysyy, saavatko kunnat uusia työkaluja ja resursseja lisääntyviin seuranta- ja suunnitteluvelvoitteisiin.

Jenni Pitko HE 288/2026 vp Korostaa EU-sääntelyn merkitystä myös lasten elektroniikkaa sisältäville leluille ja vaatii keinoja estää säännöksiä ohittavien tuotteiden tulo Kiinasta tilattuina markkinoille.

Jenni Pitko HE 316/2026 vp Pitää esitystä luontovihamielisenä, koska korkeimman hallinto-oikeuden mukaan ongelmat ovat johtuneet poikkeuslupien puutteellisista perusteluista eivätkä laajasta valitusoikeudesta.

Saara Hyrkkö HE 174/2026 vp Veropolitiikka on ollut epäoikeudenmukaista ja kestämätöntä; vihreät kohdistaisivat kevennykset pieni- ja keskituloisille ja laskisivat lahjoitusvähennyksen alarajan 240 euroon.

Jenni Pitko HE 174/2026 vp Kannattaa edustaja Hyrkön tekemää esitystä.

Krista Mikkonen HE 174/2026 vp Veronalennukset pitäisi kohdistaa suurituloisten sijaan pieni- ja keskituloisille ja lahjoitusvähennyksen pitäisi kattaa myös ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöille annetut lahjoitukset.

Jenni Pitko HE 84/2026 vp Ympäristövaliokunta korostaa, että vesivoimalaitosten uusissa kalatalousvelvoitteissa tulee painottaa vaelluskalojen luontaista elinkiertoa eikä kohtuuttomuusarvio saa suojata pienimpiä vaelluskaloille haitallisia voimaloita.

Krista Mikkonen HE 84/2026 vp Laki on vesitetty, koska se ei aseta kalatalousvelvoitteettomille pienille vesivoimaloille kalatievelvoitetta eikä mahdollista niiden lunastamista ja purkamista vaelluskalojen hyväksi.

Jenni Pitko HE 84/2026 vp Esitys on menetetty mahdollisuus: velvoitteettomat voimalat saisivat velvoitteen vasta noin 30–40 vuodessa, joten laki pitäisi hylätä ja valmistella kunnollinen vesilaki.

Inka Hopsu SKT 173/2026 vp Hallituksen toimet ovat iskeneet erityisesti opiskelijoihin ja työttömiin, joten kuntien ja järjestöjen pitäisi voida käyttää palkkatukea nykyistä paremmin työllistämiseen.

Saara Hyrkkö SKT 173/2026 vp Kymmenettuhannet lapset ovat pudonneet köyhyyteen hallituksen valitseman politiikan vuoksi eikä vetoaminen työntekoon auta kokopäivätyötä tekevää köyhää yksinhuoltajaa.

Mari Holopainen SKT 175/2026 vp Hallituksen esitys maksullisesta tutkinnosta murentaa maksuttoman koulutuksen perustaa ja antaa varakkaille ohituskaistan korkeakouluun ilman pääsykokeita.

Atte Harjanne HE 277/2026 vp Rikostiedustelun irrottaminen yksilöidystä rikosepäilystä tekisi poliisista käytännössä tiedusteluviranomaisen, joten tämä osa perustuslain muutoksesta tulisi käsitellä erikseen kiireettömästi.

Atte Harjanne HE 277/2026 vp Keskustelussa sekoitetaan siviilitiedustelu ja uhkaperusteinen rikostiedustelu, joka antaisi poliisille periaatteellisesti merkittävän uuden roolin ja edellyttäisi valvonnan riittävää resursointia.

Atte Harjanne HE 277/2026 vp Perustuslain muutoksen kiireellinen käsittely ei ole perusteltua uhkaperusteisen rikostiedustelun osalta, kun vaalit ovat lähellä; lisäksi tiedusteluvalvontavaltuutetun resurssit olisi turvattava.

Oras Tynkkynen HE 322/2026 vp Sähkön hintatuki olisi kallis velkaantuvalle valtiolle ja kohdistuisi kulutukseen eikä tarpeeseen, joten merkittävä osa hyödystä valuisi hyvätuloisille.

Oras Tynkkynen HE 327/2026 vp Kannattaa irtisanomista, koska sopimus on rajoittanut demokraattista päätöksentekoa, suojellut fossiilienergiayhtiöitä ilmastotoimia vastaan ja sitä on käytetty tarpeettomasti EU-maiden välisissä riidoissa.

Krista Mikkonen HE 330/2026 vp Pitää esitystä tervetulleena aiheuttaja maksaa -periaatteen vuoksi ja kysyy, miksi purkamisvakuutta ei vaadita aluevesille rakennettavalta merituulivoimalta.

Oras Tynkkynen HE 331/2026 vp Valtion vetäytyminen luontokohteiden ylläpidosta heikentää niiden saavutettavuutta; Seitsemisen luontokeskukselle pitäisi etsiä ratkaisua, jossa valtio säilyttää omistuksen ja paikalliset toimijat osallistuvat ylläpitoon.

Krista Mikkonen HE 331/2026 vp Säästöt ovat pieniä verrattuna luontokeskusten merkitykseen luontomatkailulle, retkeilijöiden turvallisuudelle ja luontoliikunnalle, eikä leikkausta ymmärretä, kun Metsähallitus tekee ennätystulosta.

Krista Mikkonen HE 331/2026 vp Metsähallituksen metsätalouden tuottoja voitaisiin poliittisella päätöksellä ohjata valtion budjetin kautta kansallispuistojen ylläpitoon, mikä olisi reilua ja lisäisi hakkuiden hyväksyttävyyttä.

Krista Mikkonen HE 333/2026 vp Esitys on hyvä ja aiheuttaja maksaa -periaatteen mukainen, mutta ministeriltä kysytään, miten käytöstä poistettujen voimaloiden lapojen kierrätystä voitaisiin edistää.

Krista Mikkonen HE 335/2026 vp Esitys on hyvä, mutta ministeriltä kysytään, miksi laajempi rakennusvalvonnan uudistus kutistui ja aiotaanko siihen palata myöhemmin.

Krista Mikkonen HE 335/2026 vp Pienten kuntien rakennusvalvonnalta voi puuttua osaamista vaativan rakentamisen, kuten datakeskusten, valvontaan, joten osaamisen varmistamisesta kaikissa kunnissa on keskusteltava.

VAS 11 puheenvuoroa

Timo Furuholm HE 294/2026 vp Uudistus on tarpeen, mutta poikkeusolojen sääntelyn on oltava tarkkarajaista ja valiokunnan tulisi selvittää, pitäisikö työntekijän oikeudet kirjata lakiin tarkemmin.

Veronika Honkasalo HE 294/2026 vp Laki laajentaisi työnantajan oikeutta poiketa työehdoista, joten tarvitaan ilmoitusvelvollisuus työsuojeluviranomaiselle sekä seuraamukset ja hyvitys työntekijälle perusteettomasta käytöstä.

Veronika Honkasalo HE 294/2026 vp Lain sovittaminen perustuslakiin on kannatettavaa, mutta esitys jättää työntekijöiden oikeudet liian heikolle suojalle ja massiivinen esitys tulee eduskuntaan myöhään vaalikaudella.

Veronika Honkasalo HE 295/2026 vp Kiittää hallitusta pakolaisvakoilun kriminalisoinnista, jota on itse pitkään vaatinut, mutta korostaa, ettei laki saa rajoittaa journalismia, tutkimusta tai muuta laillista tarkkailua.

Veronika Honkasalo HE 295/2026 vp Yhtyy puoluerajat ylittävään tukeen ja korostaa, että pakolaisvakoilu on myös sananvapauskysymys, koska pelko sukulaisten puolesta estää ihmisiä puhumasta lähtömaansa ongelmista.

Veronika Honkasalo HE 316/2026 vp Katsoo esityksen vain rajoittavan ympäristöjärjestöjen valitusoikeutta, saaneen kriittistä palautetta korkeinta hallinto-oikeutta myöten ja jatkavan hallituksen petovihamielistä politiikkaa.

Hanna Sarkkinen HE 174/2026 vp Hallituksen veropolitiikka heikentää julkista taloutta ja suosii suurituloisia; vasemmistoliitto peruisi suurituloisten kevennykset ja keventäisi pieni- ja keskituloisten verotusta.

Veronika Honkasalo HE 174/2026 vp Kannattaa edustaja Sarkkisen tekemää ehdotusta.

Aino-Kaisa Pekonen SKT 173/2026 vp Hallituksen päätökset lisäävät köyhiä yli 100 000:lla vastoin vaalilupausta, mikä näkyy leipäjonoissa ja asunnottomuudessa.

Laura Meriluoto SKT 173/2026 vp
Toimeentulotuen leikkaukset ovat tehneet viimesijaisen turvan varassa elämisen pahimmillaan mahdottomaksi eivätkä ne ole lisänneet työllisyyttä tai välttämättä tuota säästöjä.

Johannes Yrttiaho SKT 173/2026 vp
Leikkaukset lisäävät pienituloisia yli 100 000:lla, joten hyvinvoinnin turvaamiseksi pitäisi säästää puolustusmenoista, kuten valtiovarainministeriön kartoituskin esittää.

R 1 puheenvuoroa

Sandra Bergqvist SKT 176/2026 vp
Venäjän huonokuntoinen varjolaivasto lisää öljyonnettomuuden riskiä, joten rannikolla tarvitaan ympärivuotinen valmius, riittävät resurssit, uusi kalusto ja jatkuva koulutus.

KD 3 puheenvuoroa

Päivi Räsänen HE 267/2026 vp
Eläkerahaston itsenäistäminen Kirkkohallituksesta on hyvin perusteltu ja voi auttaa Kirkkohallitusta keskittymään kirkon ydintehtäviin.

Päivi Räsänen SKT 174/2026 vp
Rahoituslain valuviat havaittiin jo sen säätämisvaiheessa. Miten alueita on ohjattu panostamaan sairauksien ennaltaehkäisyyn kustannusten hillitsemiseksi?

Päivi Räsänen HE 277/2026 vp Esitykset tulisi viedä ripeästi eteenpäin, koska tiedustelumenetelmiä ei nykyisin voi käyttää asunnoissa edes terrorismin tai vakoilun torjunnassa.

LIIK 1 puheenvuoro

Harry Harkimo SKT 173/2026 vp
Suojaosan poistolla ei juuri säästetä vaan sillä haluttiin ohjata ihmisiä kokopäivätyöhön; valtiovarainministerin on selitettävä, mitä poisto säästää.

MUUT 66 puheenvuoroa

Anders Adlercreutz HE 267/2026 vp
Hallitus esittää Kirkon eläkerahastolle kirkolliskokouksen valitsemaa omaa hallitusta ja johtajaa; muutos koskee hallintoa eikä vaikuta kirkon työntekijöiden tai eläkeläisten eläkeoikeuksiin.

Anders Adlercreutz HE 268/2026 vp
Hallitus esittää opiskelijoiden soveltuvuutta koskevan SORA-sääntelyn täsmentämistä niin, että rikosrekisteriote voidaan vaatia myös iäkkäiden ja vammaisten parissa työskenneltäessä.

Anders Adlercreutz HE 268/2026 vp
Voimaantulo vasta vuoden 2028 alussa johtuu toimeenpanon tarpeista, kuten SORA-oppaan ja tietojärjestelmien päivittämisestä.

Sari Multala HE 283/2026 vp Uusi yhdyskuntarakentamislaki viimeistelee maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen ja uudistaa kuntien katuja, puistoja ja muita yleisiä alueita koskevaa sääntelyä maltillisesti.

Sari Multala HE 283/2026 vp
Erillislakimalli johtuu edellisen hallituksen ratkaisusta uudistaa rakentamislaki ensin; kuntien vahvempi rooli katutöiden yhteensovittamisessa on perusteltu eikä tarkoita pitkiä odotuksia.

Sari Multala HE 284/2026 vp Esitys selkeyttää ympäristö- ja luonnonsuojelun tietovarantojen käyttötarkoituksia ja rekisterinpitäjien vastuita sekä vahvistaa henkilötietojen suojaa ilman uusia tietojärjestelmiä.

Sari Multala HE 284/2026 vp Esitys ei suoraan muuta tietojen määrää tai laatua vaan täsmentää rekisterinpitäjien vastuita, mikä voi välillisesti parantaa tietoja.

Sari Multala HE 285/2026 vp Esitys panee osittain täytäntöön EU:n yhdyskuntajätevesidirektiivin ja käyttää kansallisen liikkumavaran täysimääräisesti määritellessään, mitkä taajamat kuuluvat tehokkaamman puhdistuksen piiriin.

Sari Multala HE 285/2026 vp
Yhdyskuntarakentamislaki auttaa hulevesien hallinnassa kuntien yleisillä alueilla, minkä lisäksi maatalouden ravinnevalumia vähennetään muun muassa Saaristomeri-ohjelmalla ja lopettamalla kunnostusojitusten tukemisen.

Sari Multala HE 286/2026 vp
Ympäristönsuojelulakiin palautettaisiin lupamääräysten tarkistamismenettely vain kaivos- ja rikastamotoiminnalle, koska kaivoksen laajuus ja vaikutukset selviävät usein vasta toiminnan aikana.

Sari Multala HE 287/2026 vp Esitys panee täytäntöön EU:n uudistetun ilmanlaatudirektiivin, tiukentaa epäpuhtauksien raja-arvoja vuodesta 2030 ja tarkentaa kuntien sekä valtakunnallisen ilmanlaadun seurannan vastuita.

Sari Multala HE 287/2026 vp Kunnille ei myönnetä lisäresursseja, koska suunnitelma tarvitaan vain raja-arvojen ylittyessä eikä sellaisia ole jouduttu laatimaan viimeiseen kymmeneen vuoteen.

Sari Multala HE 288/2026 vp Esityksen mukaan sähkölaitteiden vaarallisia aineita koskevat poikkeushakemukset osoitettaisiin Euroopan kemikaalivirastolle ja direktiivin tekniset liitteet pantaisiin täytäntöön suoralla viittauksella asetusmuutosten sijaan.

Leena Meri HE 294/2026 vp Uusi valmiuslaki uudistaisi kokonaan poikkeusolojen toimivaltuudet vastaamaan muuttunutta turvallisuusympäristöä hybridiuhkineen ja sitä sovellettaisiin vain erityisen vakavissa koko kansakuntaa koskevissa kriiseissä.

Leena Meri HE 294/2026 vp
Työnantajan on ilmoitettava poikkeamisesta palvelussuhteen ehdoista ja laiminlyönti on sanktioitu, alakohtaiset lait ovat ministeriöiden vastuulla ja vertailutaulukko oli kokonaisuudistuksessa vaikea tehdä.

Leena Meri HE 295/2026 vp Rikoslakiin ehdotetaan rangaistavaksi pakolaisvakoilu eli tiedustelutarkoituksessa tehty vainoaminen sekä tilojen tai välineiden antaminen vieraan valtion tiedustelupalvelulle vakoilun edistämiseksi.

Leena Meri HE 295/2026 vp Korostaa esityksen suojaavan ihmisiä autoritääristen valtioiden vainolta ja tukkivan lain aukot tiedustelupalvelujen materiaalisessa tukemisessa sekä toivoo esitykselle nopeaa käsittelyä.

Leena Meri HE 297/2026 vp Esitys kirjaa lakiin syyttömästi vangittujen kärsimyskorvaukselle 120 euron vuorokausikohtaisen perusmäärän 80–180 euron rajoin, jotta korvaukset olisivat yhdenmukaisia eivätkä kohtuuttoman suuria.

Leena Meri HE 296/2026 vp Esitys sallisi Euroopan parlamentin jäsenelle valtakirjaäänestyksen enintään kolme kuukautta ennen laskettua aikaa ja kuusi kuukautta synnytyksen jälkeen ilman mandaatin siirtämistä toiselle.

Sari Essayah HE 316/2026 vp
Esityksellä täsmennetään luontojärjestöjen valitusoikeutta suurpetojen poikkeusluvista, koska valitukset ja täytäntöönpanokiellot ovat estäneet kannanhoidollisen metsästyksen lyhyiden metsästyskausien aikana.

Sari Essayah HE 316/2026 vp Aarhusin sopimus ei edellytä rajoittamatonta valitusoikeutta; muiden Pohjoismaiden tapaan valittavalta yhdistykseltä voidaan edellyttää toimintaa ja yhteyttä alueeseen.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp
Sosiaaliturvan säästöt näkyvät etuudensaajien tuloissa, mutta talouden tasapainottaminen on välttämätöntä hyvinvointiyhteiskunnan rahoittamiseksi ja talous kasvaa jo.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp
Työttömyysturvan suojaosien poisto oli valtiontalouden sopeutustoimi eikä hallitus peru sitä; opposition linja perumistaan säästöistä ja menolisäyksistä on epäselvä.

Karoliina Partanen SKT 173/2026 vp
Toimeentulon puutteet johtuvat ensisijaisesti työn puutteesta; hallituksen kasvua tukevan politiikan ansiosta palvelualoille ennustetaan 20 000 uutta työpaikkaa.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp Ruotsin esimerkki osoittaa veronkevennysten tuovan kasvua ja työllisyyttä; pienituloisuuden kasvua selittää myös edellisen hallituksen aikana lisääntynyt opiskelijamaahanmuutto.

Matias Marttinen SKT 173/2026 vp
Talous ja vienti kasvavat vahvasti; hallitus on helpottanut palkkatuen käyttöä ja ottanut käyttöön suositun nuorten työllistymissetelin alle 30-vuotiaille.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp
Talouden kasvu on ainoa keino luoda työpaikkoja ja verotuloja heikoimpien palveluihin; sosiaaliturvasäästöt näkyvät väistämättä etuudensaajien tuloissa.

Matias Marttinen SKT 173/2026 vp
Kansainvälisiä opiskelijoita koskevat kiristykset ovat perusteltuja, mutta palkkarajassa on huomioitava perhetilanteet ja alat, joille ei saada suomalaista työvoimaa.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp
Leikkauksia ei tehdä ilkeydestä vaan talouden sopeuttamisen vuoksi; liiallisen alijäämän menettely ja finanssipoliittiset säännöt velvoittavat samaan myös seuraavaa hallitusta.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp
Toimeentulotuen uudistuksella pyritään ohjaamaan tuensaajat palveluihin ja ensisijaisiin etuuksiin, koska toimeentulotuki ajaa helposti syrjäytymis- ja työttömyysloukkuun.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp Hallitus on poistanut suojaosat eikä palauta niitä tällä hallituskaudella.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp
Suojaosan poisto ei heikon suhdanteen vuoksi lisännyt kokopäivätyöhön hakeutumista odotetusti, mutta talouden ja työmarkkinoiden elpyminen muuttaa tilannetta.

Karoliina Partanen SKT 173/2026 vp
Yksinhuoltajien ahdinkoa selittävät osin puutteelliset elatussäännökset, joiden korjaamisen pitäisi alkaa seuraavalla hallituskaudella; työpaikkojen lisääntyminen parantaa toimeentuloa.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp Hallitus on säästöjen ohella uudistanut työmarkkinoita ja verotusta talouden käynnistämiseksi, ja tuottavuuden kasvu antaa toivoa nousukaudesta ja kasvavista verotuloista.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp Ilman säästöjä velka kasvaisi vielä enemmän. Menoja kasvattavat sosiaali- ja terveydenhuolto, puolustus, korot sekä heikko suhdanne.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp
Valtiovarainministeriön säästölista on virkamiesten näkemys. Puolustusmenoja kasvatetaan turvallisuuden vuoksi voimakkaasti, vaikka se tapahtuu nyt pitkälti velaksi.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp Säästöjä on kohdistettu laajasti eri sektoreille, ja noin 14 miljardin alijäämän vuoksi säästöt kohdistuvat tulevinakin vuosina käytännössä kaikkiin yhteiskunnan sektoreihin.

Riikka Purra SKT 173/2026 vp
Yhteisöveron kevennys lisää investointihalukkuutta, mutta yritykset palkkaavat tarpeeseen eivätkä solidaarisuudesta, eikä talouskasvu vielä merkittävästi näy työmarkkinoilla.

Anna-Kaisa Ikonen SKT 174/2026 vp
Hyvinvointialueiden rahoitusta on lisätty 4,5 miljardilla eurolla, kustannusten kasvu on taittunut ja vaaditut toimet ovat jo työn alla.

Riikka Purra SKT 174/2026 vp
Keskusta itse sääti hyvinvointialueiden rahoituslain ja vaati sille aikaa. Hallitus on jo tehnyt lakiin useita pienempiä korjauksia.

Anna-Kaisa Ikonen SKT 174/2026 vp
Lisäaikaa on jo annettu yhdeksälle alueelle. Arviointimenettelyt turvaavat perustuslain mukaiset palvelut, eikä niiden keskeyttäminen olisi lain mukaista.

Anna-Kaisa Ikonen SKT 174/2026 vp
Rahoitusmallissa on syviä valuvikoja, joita pikkukorjaukset eivät poista, joten kokonaisuudistus valmistellaan tutkittuun tietoon perustuen parlamentaarisessa työryhmässä.

Anna-Kaisa Ikonen SKT 174/2026 vp
Rahoitus jaetaan alueille tarveperusteisesti, ja terveyden edistämisen kannustinta on kasvatettu, mutta mallia olisi perusteltua painottaa väestöpohjaisiin ja sosioekonomisiin tekijöihin.

Anna-Kaisa Ikonen SKT 174/2026 vp
Tilanne on koko maassa parantunut, mutta alueiden eriytyminen huolestuttaa. Siksi rahoitusmallia muutettiin niin, ettei minkään alueen rahoitus voi kääntyä negatiiviseksi.

Mari-Leena Talvitie SKT 175/2026 vp
Avoimen korkeakouluopetuksen kautta voisi syksystä 2028 suorittaa koko tutkinnon, mutta maksuton korkeakoulutus pysyy jatkossakin pääväylänä.

Mari Rantanen SKT 176/2026 vp
Hallitus on lisännyt öljyntorjunnan rahoitusta pelastustoimelle ja Rajavartiolaitokselle, kalustoa uudistetaan ja onnettomuudessa apua saadaan myös muualta.

Mari Rantanen HE 277/2026 vp Esitys antaisi poliisille uusia valtuuksia torjua vakavaa järjestäytynyttä rikollisuutta ennalta, minkä vuoksi perustuslaki tulisi muuttaa kiireellisesti jo tällä hallituskaudella.

Mari Rantanen HE 277/2026 vp Rikostiedustelu antaisi poliisille keinot selvittää esimerkiksi Suomessa toistuvasti käyvien järjestäytyneen rikollisuuden jäsenten toimia jo ennen konkreettista rikosepäilyä.

Mari Rantanen HE 277/2026 vp Esitystä on muutettu perustuslakivaliokunnan lausunnon pohjalta, eikä perustuslain muutosta ole viisasta pilkkoa kiireellä osiin.

Mari Rantanen HE 278/2026 vp Pelastuslain uudistuksen toinen vaihe selkeyttää väestönsuojien 72 tunnin käyttöönottoa sekä viranomaisten vastuita väestönsuojelussa ja väestön varoittamisessa luomatta uusia velvoitteita.

Mari Rantanen HE 279/2026 vp Täydentävä esitys antaisi Rajavartiolaitokselle perustuslain muutoksen jälkeen telekuuntelun ja muita rikostiedustelukeinoja laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmiskaupan estämiseen.

Mari Rantanen HE 279/2026 vp Eduskunnan velvollisuus on yli hallitus–oppositio-rajojen varmistaa turvallisuusviranomaisille valtuudet tiedonhankintaan ennen kuin mitään on tapahtunut.

Sari Multala HE 322/2026 vp Varautumislaki luo valmiudet kohtuullistaa kotitalouksien sähkölaskuja vakavassa hintakriisissä EU:n kriisijulistuksen ja eduskunnan määrärahapäätöksen jälkeen ilman pysyvää hintasääntelyä.

Sari Multala HE 322/2026 vp Tukien kohdentaminen tulojen perusteella olisi monimutkaista ja hallinnollisesti raskasta, joten hintasääntely on tehty nopeasti käyttöön otettavaksi; pienyritysten ja maatilojen asemaa valmistellaan erikseen.

Sari Multala HE 327/2026 vp Suomen tulisi irtisanoa energiaperuskirjasopimus, koska uudistamattomassa sopimuksessa pysyminen ei ole realistista ja uudistuksen voimaantulo on epävarmaa; EU on jo irtautunut sopimuksesta.

Sari Multala HE 330/2026 vp Vesilakiin lisätään säännökset aluevesien ulkopuolisen talousvyöhykkeen merituulivoiman rakentamisesta ja purkamisesta; hankkeen toteuttaja vastaa purkamiskustannuksista, jotka turvataan vakuudella.

Sari Multala HE 330/2026 vp Aluevesillä Metsähallitus vaatii vakuuden jo sopimuksin, kun taas talousvyöhykkeellä sääntelyä ei ole aiemmin ollut, joten se luodaan nyt lailla.

Sari Multala HE 331/2026 vp Esitys sallii Seitsemisen, Nuuksion ja Teijon kansallispuistojen rakennusten luovuttamisen, koska Metsähallituksen luontopalvelujen rahoitus vähenee; rajaukset ovat pieniä eivätkä koske merkittäviä luontoarvoja.

Sari Multala HE 331/2026 vp Kiinteistöistä luopuminen on pienempi haitta kuin leikkaukset monimuotoisuustyöstä tai reitistöistä, eikä Metsähallituksen metsätalouden tuottoja voi lain mukaan käyttää suoraan luontopalveluihin.

Sari Multala HE 332/2026 vp Taloyhtiöiden perusparannuslainojen valtiontakaus nousee 70:stä 80 prosenttiin kustannuksista ja ensiasunnon ostajien lainaehtoja parannetaan, jotta korjaukset ja asuntokauppa helpottuisivat.

Sari Multala HE 332/2026 vp Suurempi valtiontakaus helpottaa muun rahoituksen saamista etenkin alueilla, joilla markkinoilta on vaikea saada lainaa, mikä kannustaa taloyhtiöitä tarpeellisiin korjauksiin.

Sari Multala HE 333/2026 vp Esitys velvoittaisi maatuulivoimalan omistajan purkamaan käytöstä poistetun voimalan ja maisemoimaan alueen sekä asettamaan purkukustannukset kattavan vakuuden kunnan rakennusvalvonnalle.

Sari Multala HE 333/2026 vp Käytöstä poistettuja lapoja ei pidä haudata maahan, vaan niille on kehitetty jatkokäyttöä, kuten Aalto-yliopiston opiskelijoiden lavoista kehittämät laiturit.

Sari Multala HE 334/2026 vp Esitys siirtäisi energiatodistusten tietojärjestelmän ylläpidon Suomen ympäristökeskukselle ja toteuttaisi EU-direktiivin vaatimat muutokset, joiden voimaantulo on jo myöhässä.

Sari Multala HE 335/2026 vp Esitys sallisi rakennuttajan oman valvonnan myös asuinrakennuksissa ja viranomaistarkastukset etäyhteyksin, mikä sujuvoittaisi rakentamista turvallisuudesta ja laadusta tinkimättä.

Sari Multala HE 335/2026 vp Laajempi uudistus, kuten pienten kuntien rakennusvalvontojen yhdistäminen, herätti vastustusta, joten edettiin kevyemmällä mallilla ja lisäuudistusten tarvetta voidaan arvioida myöhemmin.

Lähteet ja tekotapa. Eduskunnan asiakirjat, täysistuntojen pöytäkirjat ja valiokuntien julkiset asiakirjat (eduskunnan avoin data, CC BY 4.0); kotimainen media; esitysten valmistelutiedot: valtioneuvoston hankeikkuna (CC BY 4.0), tilanne 9.11.2026. Valtiopäivä on koottu tekoälyavusteisesti: asiakirjojen ja puheenvuorojen tiivistelmät on tuotettu koneellisesti. Kansikuva on luotu tekoälyllä. Luvut ja asiakirjatunnukset tarkistetaan koneellisesti lähteistä. Tarkista sanamuodot linkitetystä alkuperäisestä lähteestä ennen lainaamista.